

KANSER TEDAVİSİ SIRASINDA VERİLEN EĞİTİMİN YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Doç. Dr. Özgül Karayurt
Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

İçerik

- Yaşam kalitesi kavramı
- Kanser hastalarının bilgi gereksinimleri
- Kanser hastaların da eğitimin yaşam kalitesi üzerine etkisini inceleyen çalışmalar
- Hasta eğitiminde dikkat edilecek noktalar

Sistemik tedavisinde;

- kemoterapi,
- hedefe yönelik tedavi
- hormonaterapi,

Lokal tedavisinde;

- cerrahi
- radyoterapi

- Kanser tedavisinde kullanılan tedavi yöntemleri hastanın yaşam süresini uzatmakla beraber **yaşam kalitesini** olumsuz yönde etkilemektedir.

Yaşam kalitesi

Sağlık bakım profesyonelleri açısından;

- Girişim ve tedavilerin değerlendirilmesinde,
  - klinik gidişe karar vermede
- artarak önem kazanan bir kavram olmuştur.

Yaşam kalitesi kavramı

Yaşam Kalitesi Nedir?

- Kişinin hissettiği iyi olma duygusu,
- kişinin yaşamdan memnuniyeti veya memnuniyetsizliği,
- yaşama bakış açısıdır

Yaşam Kalitesi Nedir?

Yaşam kalitesi;

- çok boyutlu,
- bireyden bireye farklılık gösteren,
- yaşamın hem olumlu, hem de olumsuz yönlerini yansıtan subjektif bir kavramdır

Yaşam kalitesinin boyutları

- fiziksel fonksiyon,
- hastalık ve tedavi ile ilişkili semptomlar,
- ekonomik durum
- manevi durum
- mental durum,
- aile yaşantısı ve sosyal yaşa
- iletişim
- cinsel fonksiyon,
- beslenme
- tıbbi tedaviden memnuniyet

Yaşam Kalitesini Değerlendirmede Kullanılan Ölçekleri

- Kısa form sağlık ölçeği (SF 12 veya SF 36)
- Çok Boyutlu Yaşam Kalitesi Ölçeği II (MQOLS_CA 2):
- Kanser Tedavisinin Fonksiyonel Değerlendirilmesi Ölçeği (Functional Assessment of Cancer Therapy)
- Rolls Royce Yaşam kalitesi ölçeği
- Ferrans and Powers yaşam kalitesi indeksi
(Ferrans and Powers Quality of life Index- Cancer version)
- Avrupa kanser araştırma ve tedavi yaşam kalitesi ölçeği
(European organization for research and treatment of Cancer Quality of life Questionnaire)

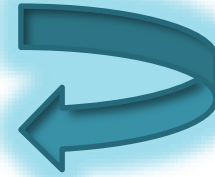
Kanser hastalarının bilgi gereksinimleri

Tanı öncesinde,

- kanser olup olmadıklarını,
- tanı testleri,

Tanı aşamasında,

- tedavi olasılığı,
- tedavi seçenekleri hastalığın evresi,
- hastalığın yayılımı,

Tedavi aşamasında,

- tedavi ve yan etkileri,
- hastalık süreci,
- yapılacak testler,
- tekrarlama olasılığı,

Tedavi sonrasında,

- iyileşme olasılığı,
- aile üyelerinde kanser olma riski
- öz bakım davranışları

Patient Information Needs

Health information needs and health-related quality of life in a diverse population of long-term cancer survivors[☆]Erin E. Kent^{a,b,*}, Neeraj K. Arora^c, Julia H. Rowland^b, Keith M. Bellizzi^d, Laura P. Forsythe^{a,b}, Ann S. Hamilton^e, Ingrid Oakley-Girvan^f, Ellen B. Beckjord^g, Noreen M. Aziz^h^a Cancer Prevention Fellowship Program, Division of Cancer Prevention, National Cancer Institute, National Institutes of Health, Bethesda, USA^b Office of Cancer Survivorship, Division of Cancer Control and Population Sciences, National Cancer Institute, National Institutes of Health, Bethesda, USA^c Outcomes Research Branch, Applied Research Program, Division of Cancer Control and Population Sciences, National Cancer Institute, National Institutes of Health, Bethesda, USA^d Human Development and Family Studies, University of Connecticut, Storrs, USA^e Keck School of Medicine, University of Southern California, Los Angeles, USA^f Cancer Prevention Institute of California, Fremont, USA^g Department of Psychiatry, University of Pittsburgh, Pittsburgh, USA^h National Institute of Nursing Research, National Institutes of Health, Bethesda, USA

- Kent ve arkadaşlarının (2012) Amerika'da, meme, prostat, kolon, rektum ve jinekolojik kanserli hastalarla yaptıkları çalışmada (n= 1197),

- Hastaların bilgi gereksinimlerinin olduğu ve bilgi gereksinimi fazla olan hastaların yaşam kalitelerinin de düşük olduğu,
- Gençlerin,
- Tedavi hakkında yazılı bilgi almayanların bilgi gereksinimlerinin daha fazla olduğu gösterilmiştir.

Bilgi gereksinimleri

- Testler, tedavi ve yan etkiler : %71.5
- Semptomlar ve yönetimi :%75.8
- Sağlığı geliştirme: % 64.5
- iletişim ve emosyonel destek: %60.2
- Sağlık harcamaları ve sigorta: %39
- Cinsel fonksiyon ve fertilitte: %34.6

Older cancer patients' information and communication needs: What they want is what they get?

Julia C.M. van Weert^{a,*}, Sifra Bolle^a, Sandra van Dulmen^{b,c,d}, Jesse Jansen^e

^a Amsterdam School of Communication Research/ASCoR, University of Amsterdam, Amsterdam, The Netherlands

^b NIVEL (Netherlands Institute for Health Services Research), Utrecht, The Netherlands

^c Department of Primary and Community Care, Radboud University Nijmegen Medical Centre, Nijmegen, The Netherlands

^d Department of Health Sciences, Buskerud University College, Drammen, Norway

^e Sydney School of Public Health, Centre for Medical Psychology and Evidence-Based Decision-Making (CeMPED), University of Sydney, Sydney, Australia

- Weert ve arkadaşları (2013) Hollanda'da kemoterapi alan 65 yaş üzerindeki meme, akciğer, mide, bağırsak, hematolojik, genitouriner, jinekolojik kanseri olan hastaların (n=125)

- Tedavi, rehabilitasyon, duygusal, iletişim bilgi ve destek gereksinimlerinin olduğunu saptanmışlardır.

Interventions before consultations for helping patients address their information needs (Review)

Kinnersley P, Edwards AGK, Hood K, Cadbury N, Ryan R, Prout H, Owen D, MacBeth F, Butow P, Butler C

- Kinnersley ve arkadaşlarının Cochrane veri tabanında yayınlanan (2009) **sistemik incelemede,**
- hastaların hemşirelerden ve doktorlardan gerekli bilgiyi alamadıklarını belirtmişlerdir.

Information need

Cancer patients' information needs the first nine months after diagnosis

Robin K. Matsuyama^{a,*}, Laura A. Kuhn^b, Anthony Molisani^b, Maureen C. Wilson-Genderson^b^a Department of Social and Behavioral Health, Virginia Commonwealth University & Massey Cancer Center, Richmond, VA, USA^b Virginia Commonwealth University, Department of Social and Behavioral Health, USA

Matsuyama ve arkadaşları (2013) Amerika'da, n=138 kanser hastalarının tanıdan sonraki ilk 9 ayda tedavileri sırasında;

- Bilgi ve psikolojik desteğe gereksinimleri olduğu ve
  - bilgi gereksiniminin zamanla azaldığı,
-
- Kanserli hastalarda bilgi sağlamanın,
  - Kanser destek gruplarının,
  - anksiyete ve depresyonu azaltılmasında, **yaşam kalitesinin iyileştirilmesinde** etkili olduğu bulunmuştur.

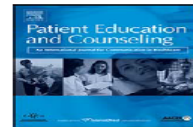
Ertem ve arkadaşlarının (2009)

RT alan kanser hastalarının (n=69);

- Tedavileri ile ilgili **evde bakıma yönelik bilgi ve destek gereksinimlerinin olduğu,**
- Hastalarının tamamının gereksinimlerinin aile üyeleri tarafından karşılandığı,
- Hastaların yaşam kalitelerinin düşük olduğu saptanmıştır.

**Kanser hastaların da eğitimin
yaşam kalitesi üzerine etkisini
inceleyen çalışmalar**

Review

The effects of Internet or interactive computer-based patient education in the field of breast cancer: A systematic literature review

Anne M. Ryhänen^{a,*}, Mervi Siekkinen^b, Sirkku Rankinen^c, Heikki Korvenranta^d, Helena Leino-Kilpi^e

^a Department of Nursing Science, University of Turku and Department of Oncology and Radiotherapy, Turku University Hospital, Turku, Finland

^b Department of Nursing, Turku University Hospital, Turku, Finland

^c Department of Nursing Science, University of Turku, Turku, Finland

^d Turku University Hospital, Turku, Finland

^e Department of Nursing Science, University of Turku and The Hospital District of Southwest Finland, Turku, Finland

- Ryahenen ve arkadaşlarının (2010) Fillandiya'da 14 araştırmayı 2374 meme kanserli hastayı kapsayan **sistemik incelemede;**
- internet veya bilgisayar temelli interaktif eğitimin hastaların bilgisini ve yaşam kalitesini geliştirdiği bulunmuştur.

Review

Educational benefits of Internet and computer-based programmes for prostate cancer patients: A systematic review

Anne Salonen^{a,*}, Anne M. Ryhänen^{b,1}, Helena Leino-Kilpi^{c,2}^a Helsinki University Central Hospital, Helsinki, Finland^b University of Turku, Department of Nursing Science, Turku Social and Health Services, Turku City Hospital, Turku, Finland^c University of Turku and Hospital District of Southwest Finland, Department of Nursing Science, Turku, Finland

- Salonen ve arkadaşlarının Finlandiya'da (2014);
- **internet ve bilgisayar temelli eğitimin** prostat kanserli hastalarda yararlarını inceledikleri 18 çalışmayı kapsayan **sistemik incelemede;**

- Eğitimin; hastaları olumlu etkilediği,
- yaşam kalitelerini geliştirdiği,
- hastalık bilgisini arttığı saptanmıştır.

Effects of psychosocial interventions on quality of life in adult cancer patients: meta analysis of 37 published controlled outcome studies

Barbara Rehse, Ralf Pukrop*

Department of Psychiatry and Psychotherapy, University of Cologne, Joseph-Stelzmann Street 9, 50924 Cologne, Germany

Received 15 October 2001; received in revised form 18 May 2002; accepted 10 June 2002

- Rehse ve Pukrop (2003) kanser hastalarında; psikososyal girişimlerin yaşam kalitesi üzerine etkisini inceleyen 37 RKÇ'nin **meta analizinde** ;
- psikososyal girişimlerin hastaların yaşam kalitelerini iyileştirdiğini ortaya koymuştur.

Transition From Treatment to Survivorship: Effects of a Psychoeducational Intervention on Quality of Life in Breast Cancer Survivors

ONCOLOGY NURSING FORUM – VOL 34, NO 5, 2007

Karen Dow Meneses, PhD, RN, FAAN, Patrick McNeese, PhD, FAAN, Victoria W. Loerzel, RN, MSN, AOCN®, Xiaogang Su, PhD, Ying Zhang, PhD, and Lauren A. Hassey, BSN

- Meneses ve arkadaşları (2007) Amerika'da meme kanseri olan (n=256) kadınlarda **psiko-eğitimsel girişimin** yaşam kalitesine etkisini inceledikleri **RKÇ**,
-
- girişim sonrası 3.ay ve 6. aylarda yaşam kalitesinin kontrol grubuna göre iyileştiğini saptamışlardır.

Effects of a nursing intervention on quality of life outcomes in post-surgical women with gynecological cancers

Ruth McCorkle^{1,*}, Michael Dowd¹, Elizabeth Ercolano¹, Dena Schulman-Green¹, Anna-Ieila Williams¹, Mary Lou Siefert², Jeanne Steiner² and Peter Schwartz²

¹Yale School of Nursing, New Haven, Connecticut

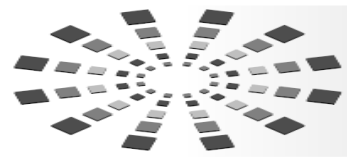
²Yale University School of Medicine, Yale-New Haven Hospital, New Haven, Connecticut

- McCorkle ve arkadaşları (2009) Amerika'da, yaptıkları **RKÇ**,
-
- jinekolojik kanseri olan kadınlarda cerrahi sonrası, KTve RT sırasında *hemşirelik girişimlerinin uygulandığı* deney grubundaki hastaların (n=63)
-
- 1., 3., ve 6. ayda yaşam kalitelerinin kontrol (n= 60) grubundaki hastalara göre mental ve fiziksel açıdan daha iyi olduğu saptanmıştır.

Hemşirelik Girişimlerinin;

- Uzman onkoloji hemşiresi tarafından semptomların yönetimi ve izlenmesini,
- Emosyonel destek sağlanmasını,
- Hasta eğitimini (yara bakımı, ilaçlar, beslenme vb)
- Psikiyatri konsültasyon liyazon hemşiresi tarafından izlemi içerdiği belirtilmiştir.

Telephone Intervention and Quality of Life in Patients With Breast Cancer

- Salonene ve arkadaşlarının (2009) Finlandiya'da meme kanseri hastalarında yaptıkları **yarı deneysel çalışmada**,
- Cerrahiden bir hafta sonra, KT ve RT önce olmak üzere en az üç kez verilen **telefon danışmanlığının** deney grubunda (n=120) kontrol grubuna göre (n=108) hastaların **yaşam kalitesini ve beden imajını** geliştirdiğini saptamışlardır.
- Danışmanlık süresi üç ile 20 dakika arasında değişmiş olup hasta memnuniyeti yüksek bulunmuştur.

Non-invasive interventions for improving well-being and quality of life in patients with lung cancer (Review)

Rueda JR, Solà I, Pascual A, Subirana Casacuberta M

Cochrane Database of Systematic Reviews 2011, Issue 9. Art. No.: CD004282.

- Sola ve arkadaşlarının (2011) 15 RKÇ içeren, **sistemik incelemede;**

- Akciğer kanseri nedeniyle tedavi gören hastaların **telefon danışmanlığı, bireysel danışmanlık, psikososyal ve fiziksel eğitim gibi invaziv olmayan girişimlerin yaşam kalitesini artırdığı** göstermişlerdir.

Aynı sistematik incelemede;

- Beslenme girişimlerinin yaşam kalitesini geliştirmede etkili olmadığı,
- Refleksolojinin; ağrı ve anksiyeteyi kısa süreli azalttığı için yaşam kalitesini geliştirmediği belirtilmiştir.

The effect of psychosocial interventions delivered by telephone and videophone on quality of life in early-stage breast cancer survivors and their supportive partners

Terry Badger, Chris Segrin, Alice Pasvogel and Ana Maria Lopez

J Telemed Telecare 2013 19: 260 originally published online 18 June 2013

DOI: 10.1177/1357633X13492289

The online version of this article can be found at:

<http://jtt.sagepub.com/content/19/5/260>

- Badger ve arkadaşlarının Amerika'da (2013)

- telefon ve görüntülü telefonla verilen sağlık eğitimi ve bireysel danışmanlığın meme kanseri olan hastalarda ve eşlerinde (n= 52 çift) yaşam kalitesini geliştirdiğini saptamışlardır.

Research Article

Improvement in Stress, General Self-Efficacy, and Health Related Quality of Life following Patient Education for Patients with Neuroendocrine Tumors: A Pilot Study

Trude Haugland,^{1,2,3} Marijke Veenstra,⁴ Morten H. Vatn,^{1,5} and Astrid K. Wahl⁶

¹ Clinic for Cancer, Surgery and Transplantation, Oslo University Hospital, Rikshospitalet, 0424 Oslo, Norway

² Department of Nursing Science, University of Oslo, 0318 Oslo, Norway

³ Faculty of Medicine, Department of Public Health and Primary Health Care, University of Bergen, 5020 Bergen, Norway

⁴ NOVA-Norwegian Social Research, 0208 Oslo, Norway

⁵ Epi-Gen Institute, Campus Ahus, Akershus University Hospital, 1478 Lorenskog/Faculty of Medicine, University of Oslo, 0318 Oslo, Norway

⁶ Department of Health Sciences, University of Oslo, 0317 Oslo, Norway

- Haugland ve arkadaşlarının Norveç'te (2013) nöroendokrin tümörü olan kanser hastaları (n=41) ile yaptıkları **tek gruplu pre-post test desenli pilot çalışmada,**
- Hekim, hemşire, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, fizyoterapist, diyetisyen tarafından verilen **multidisipliner eğitimin** hastaların yaşam kalitesini, öz etkililik ve stres yönetimini geliştirdiği gösterilmiştir.

Multidisipliner eğitimin,

- didaktik sunumları (tedavi, yan etkilerin yönetilmesi ve problem çözme)
- hastaların katılımının sağlandığı grup tartışmalarını,
- telefon görüşmelerini,
- hedef yazma ve hedefleri başarmak için teknikleri,
- önceki başarı deneyimlerinin paylaşılmasını kapsadığı belirtilmiştir.

Review

Effectiveness of behavioral techniques and physical exercise on psychosocial functioning and health-related quality of life in breast cancer patients and survivors— a meta-analysis

Saskia F. A. Duijts^{1,a*}, Mizja M. Faber^{1,a}, Hester S. A. Oldenburg², Marc van Beurden³ and Neil K. Aaronson¹

¹Division of Psychosocial Research and Epidemiology, The Netherlands Cancer Institute, Amsterdam, The Netherlands

²Division of Surgery, The Netherlands Cancer Institute, Amsterdam, The Netherlands

³Division of Gynaecology, The Netherlands Cancer Institute, Amsterdam, The Netherlands

- Dujits ve arkadaşları, (2011) Hollanda'da 56 çalışmayı kapsayan **meta analizde;**

- Meme kanserli hastalarda **davranışsal tekniklerin, ve fiziksel egzersizin** psikososyal fonksiyonu ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesini geliştirdiğini belirtmişlerdir.

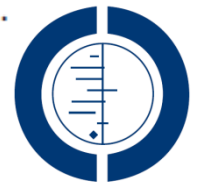
Davranışsal teknikler ve fiziksel egzersizlerin;

Problem çözme eğitimi,

- stres yönetimi,
- telefon danışmanlığı,
- yoga, aerobik, dans,
- terapist liderli destek grup,
- relaksasyon ve hayal etme,
- akran tartışma grubu,
- depresyon için bilişsel terapi,
- Web tabanlı destek, psikoeğitimsel danışmanlığı içerdiği açıklanmıştır.

Exercise interventions on health-related quality of life for people with cancer during active treatment

Shiraz I Mishra¹, Roberta W Scherer², Claire Snyder³, Paula M Geigle⁴, Debra R Berlanstein⁵, Ozlem Topaloglu⁶

¹University of New Mexico, Albuquerque, NM, USA. ²Center for Clinical Trials, Johns Hopkins University Bloomberg School of Health, Baltimore, MD, USA. ³Division of General Internal Medicine, Johns Hopkins School of Medicine, Baltimore

⁴Rehabilitation Research Center; Department of Neurology, University of Maryland at Kernan Rehabilitation Hospital, Baltimore, MD, USA. ⁵Hirsh Health Sciences Library, Tufts University, Boston, MA, USA. ⁶Department of Epidemiology, JHU Bloomberg School of Public Health, Baltimore, MD, USA

- Mishra ve arkadaşlarının (2012) aktif kanser tedavisi sırasında **egzersiz girişimlerinin** etkisini inceledikleri 56 RKÇ kapsayan **sistemik incelemede;**

- Egzersizin yaşam kalitesini geliştirdiği, özellikle yaşam kalitesinin, **fiziksel fonksiyon, rol fonksiyon, sosyal fonksiyon ve yorgunluk boyutlarını** olumlu etkilediği gösterilmiştir.

Long term improved quality of life by a 2-week group physical and educational intervention shortly after breast cancer chemotherapy completion. Results of the ‘Programme of Accompanying women after breast Cancer treatment completion in Thermal resorts’ (PACThe) randomised clinical trial of 251 patients

F. Kwiatkowski^{a,f}, M.A. Mouret-Reynier^b, M. Duclos^g, A. Leger-Enreille^c, F. Bridon^h, T. Hahnⁱ, I. Van Praagh-Doreau^b, A. Travade^j, M. Gironde^d, O. Bézy^d, J. Lecadet^k, M.P. Vasson^e, S. Jouveney^e, S. Cardinaud^a, C.F. Roques^l, Y.-J. Bignon^{f,*}

^a Department of Clinical Research, Comprehensive Anticancer Centre Jean Perrin, 58, rue Montalembert, 63011 Clermont-Ferrand, France

^b Department of Oncology, Comprehensive Anticancer Centre Jean Perrin, 58, rue Montalembert, 63011 Clermont-Ferrand, France

^c Department of Biology, Comprehensive Anticancer Centre Jean Perrin, 58, rue Montalembert, 63011 Clermont-Ferrand, France

- Kwiatkowsski ve arkadaşlarının Fransa’da (2013) yaptıkları **RKÇ**;

- Kemoterapi tedavisini tamamlayan 251 meme kanseri hastasına, iki hafta süre ile **termal merkezde verilen fiziksel ve eğitim girişimlerinin** yaşam kalitesini geliştirdiğini anksiyete ve depresyonu azalttığı saptanmıştır.
- (üç yıl boyunca 6 ayda bir izlem)

- 7-11 kişilik gruplarda üç SPA merkezinde yürütülen çalışmada;

Fiziksel ve Eğitim Girişimlerinin;

- Fizyoterapist eşliğinde suda jimnastik, germe ve gevşeme egzersizleri ve yürüyüş olmak üzere 2 saat fizik aktiviteyi,
- günde yarım saat duş, masajı,
- diyetisyen eşliğinde beslenmenin düzenlenmesini,
- eğitim ve psikoterapiyi içerdiği açıklanmıştır.

Review

A systematic review of psychosocial interventions for men with prostate cancer and their partners Suzanne K. Chambers ^{a,b,*}, Carole Pinnock ^c, Stephen J. Lepore ^d, Suzanne Hughes ^e, Dianne L. O'Connell ^{e,f,g}^a Griffith Health Institute, Griffith University, Brisbane, Australia^b Viertel Centre for Research in Cancer Control, Cancer Council Queensland, Brisbane, Australia^c Urology Unit, Repatriation General Hospital, Daw Park, Australia^d Department of Public Health, Temple University, Philadelphia, USA^e Cancer Council New South Wales, Sydney, Australia^f School of Population Health and Community Medicine, University of New South Wales, Sydney, Australia^g School of Medicine and Public Health, University of Newcastle, Newcastle, Australia

- Chambers ve arkadaşlarının (2011) Avustralya'da yaptıkları 27 RKÇ kapsayan **sistemik incelemede;**

- Prostat kanseri olan hasta ve eşlerine verilen **psikososyal ve bilişsel girişimlerin** hasta –eş uyumlarını artırdığı ve yaşam kalitelerini geliştirdiği saptanmıştır.

Psikososyal ve bilişsel girişimlerin;

- psikoeğitimi,
- akupunktur, gevşeme gibi alternatif ve tamamlayıcı tedavileri,
- anlatım,
- emosyonel destek sağlanması
- beceri geliştirme girişimlerini içerdiği belirtilmiştir.

Improvement of pain-related self-management for cancer patients through a modular transitional nursing intervention: A cluster-randomized multicenter trial

Patrick Jahn ^{a,*}, Oliver Kuss ^b, Heike Schmidt ^c, Alexander Bauer ^c, Maria Kitzmantel ^d, Karin Jordan ^a, Susann Krasemann ^a, Margarete Landenberger ^c

^a University Hospital Halle, Martin-Luther-University Halle-Wittenberg, Halle, Germany

^b Institute for Biometry and Epidemiology, German Diabetes Center, Leibniz Institute for Diabetes Research at Heinrich Heine University Düsseldorf, Düsseldorf, Germany

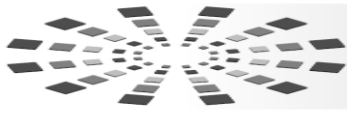
^c Institute for Health and Nursing Science, Medical Faculty, Martin-Luther-University Halle-Wittenberg, Halle, Germany

^d University Hospital rechts der Isar, Technical University Munich, Munich, Germany

- Jahn ve arkadaşları Almanya'da (2014) **Randomize çok merkezli çalışmada;**

- Kanser hastalarına; **kendi ağrılarını yönetme konusunda verilen eğitimin,**
- Hastaların ağrısını azalttığı dolayısıyla yaşam kalitesini iyileştirdiği saptanmıştır.
- **Eğitim;** beceri eğitimi ve danışmanlık konularında özel eğitim almış onkoloji hemşireleri tarafından verilmiştir.

Effects of an Internet Support System to Assist Cancer Patients in Reducing Symptom Distress

A Randomized Controlled Trial *Cancer Nursing™*, Vol. 36, No. 1, 2013

- Ruland ve arkadaşlarının (2013) prostat ve meme kanser hastalarında (n= 325) tedavi sırasında internet destek sisteminin;
- Semptomların yarattığı sıkıntıya,
- Yaşam kalitesine, öz etkililiğe, depresyona ve sosyal desteğe etkisini,
- 3.,6.,9. ve 12 . aylarda inceledikleri **RKÇ**;
- Deney grubundaki hastalarda öz etkililiğin geliştiği,
- Yaşam kalitesinin etkilenmediği gösterilmiştir.

CANCER

The impact of an empowering Internet-based Breast Cancer Patient Pathway program on breast cancer patients' clinical outcomes: a randomised controlled trial

Anne M Ryhänen, Sirkku Rankinen, Mervi Siekkinen, Maiju Saarinen, Heikki Korvenranta and Helena Leino-Kilpi

© 2013 Blackwell Publishing Ltd

Journal of Clinical Nursing, 22, 1016–1025, doi: 10.1111/jocn.12007

- Ryhanen ve arkadaşları (2013) Finlandiya'da meme kanseri hasta grubunda **internet temelli eğitimin etkisini inceledikleri deneysel çalışmada;**
- Deney (n=47) ve kontrol (n=43) grubu arasında yaşam kalitesi açısından fark olmadığını belirtmişlerdir.
- Çalışmanın daha büyük bir örnekleimde yapılması ve daha uzun süre veri toplanması gerektiğini önermişlerdir.

THE EFFECT OF PERSONAL COUNSELLING ON ANXIETY, DEPRESSION, QUALITY OF LIFE AND SATISFACTION IN PATIENTS WITH BREAST CANCER

MEME KANSERİ HASTALARINA VERİLEN BİREYSEL DANIŞMANLIĞIN DEPRESYON, ANKSİYETE, YAŞAM KALİTESİ VE HASTA MEMNUNİYETİ ÜZERİNE ETKİSİ

Özgül Karayurt¹, Özlem Uğur², Arzu Tuna³, Neslihan Günüşen⁴, Ebru Akgün Çıtak⁵

¹Department of Surgical Diseases Nursing, Faculty of Nursing, Dokuz Eylül University, Izmir, Turkey

²Department of Oncology Nursing, Faculty of Nursing, Dokuz Eylül University, Izmir, Turkey

³Faculty of Health, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey

⁴Department of Oncology Nursing, Faculty of Nursing, Dokuz Eylül University, Izmir, Turkey

⁵Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, Başkent University, Ankara, Turkey

- Karayurt ve arkadaşlarının (2013) **yarı deneysel, prospektif longitudinal çalışmada;**
  - ameliyat sonrası, RT, KT sürecinde ve tedaviler tamamlandıktan sonra bir yıl devam eden, **bireysel danışmanlık, eğitim, telefon danışmanlığının, eğitim kitapçığı verilmesinin;**
-
- Deney grubundaki hastaların tedavinin tüm aşamalarında yaşam kalitesini geliştirdiği,
  - Hastaların verilen hemşirelik hizmetinden memnuniyetlerinin yüksek olduğu saptanmıştır.

KEMOTERAPİ ALAN MEME KANSERLİ HASTALARDA, KEMOTERAPİNİN YAN ETKİLERİNE İLİŞKİN VERİLEN EĞİTİM VE EVDE İZLEMİN YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Duygu Akçay¹, Sebahat Gözüm²

¹Milli Savunma Bakanlığı, Ankara, Türkiye

²Akdeniz Üniversitesi, Halk Sağlığı Hemşireliği, Antalya, Türkiye

- Akçay ve Gözüm'ün (2012)

- kemoterapi alan meme kanserli hastalarda kemoterapi ve yan etkilerine ilişkin verilen eğitimin ve evde izlemin,
- meme kanserli kadınların yaşam kalitesinin “seksüel bozukluk” alt boyutu dışındaki tüm alanlarında ve toplam yaşam kalitesi puanında artış olduğu saptanmıştır

- Kapucu ve Akdemir'in (2002)

- kemoterapi alan kanser hastalarında üç kez yapılan ev ziyareti ve eğitimin deney grubundaki hastaların yaşam kalitelerini ve öz bakım güçlerinin kontrol grubuna göre geliştirdiği saptanmıştır.

Kanser hastalarına verilen eğitimin etkili olması için nelere dikkat etmeliyiz???

- Kanser hastalarının fiziksel, psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel olarak heterojen olduğunu,
- Kansere ilişkin hastaların inançları, algılabaları ve bilgisini,
- Yaşlı hastalarda yaş ile ilgili bilişsel, görme ve işitme gibi duyusal engelleri dikkate almalıyız.

Biz Hemşireler;

- Kanseri tanısı konulan hastalar için eğitimin önemli olduğunu bilmeli,
- Hastalarımızın yaşamını etkileyebilecek her etkileşim ve girişimin farkında olmalı,
- Hasta ve aile bireylerine gereksinimi olan bilgi, beceri ve desteği koşullarımıza uygun olan girişimler ile sağlamalı,
- Hastalarımıza soru sormaları için fırsat vermeliyiz.

Son Söz

Hastalarımızın;

Bütüncül ve empatik bir yaklaşımla;

- fiziksel ve psikososyal yönden destekleyerek,
- eğiterek,
- danışmanlık yaparak,

yaşam kalitelerini artırabiliriz.

Sizlere ve Hastalarımıza Kaliteli Yaşam Dileđiyle

Teşekkür
Ederim

